

Predavatelj je pokazal na nekaterih značilnih stavkih, kako se je Gentile duhovno preobrazil iz čistega idealista in liberalca v zastopnika absolutistične fašistične miselnosti, katere končni vzgojni smoter je sedaj vojaška vzgoja vsega naroda, v katerem naj se dvigne borbenega duha, samozavest in ponos. Na prvem mestu je telesna vzgoja po načelu »Puška in knjiga.« V šoli se goji s posebnim poudarkom telovadba, junaška pesem, risanje, zemljepis in zgodovina Italije ter jezik.

Temu primerno se je preuredila tudi učiteljska izobrazba, ki je podobna izobrazbi na naših klasičnih gimnazijah, uče se latinščine, zapostavljene pa so prirodne vede.

Ker šola ne more prevzeti vse vzgoje, je izšel še poseben zakon o vojaški vzgoji mladine od 8 leta dalje, ki jo vrše mladinske organizacije. Bala vzgoja mladino od 8. do 14. leta in šteje sedaj približno 1.700.000 deklet in 1.500.000 dečkov. Predstraža (Avantguardia) je za fante od 14. do 18. leta, in ima 475.000 članov, izmed katerih se izbirajo strankini člani po dovršenem osemnajstem letu. Mlade Italijanke je organizacija za vzgojo deklet od 14. do 18. leta in šteje 250.000 članic. Tako imajo te organizacije skoro 4 milijone članov. Za mladeniče od 18. do 20. leta so obvezni še predvojaški tečaji. Gentile je bil prvi fašistični prosvetni minister, ki je izvedel reformo šolstva, ki se tudi po njem imenuje, ta je zadala smrtni udarec vsemu manjšinskemu šolstvu v Italiji.

V debati je na kratko pojasnil še stališče duhovščine in slovenskega učiteljstva do fašistične vzgoje v Italiji. Predavanje je bilo

po vsebini in obliki odlično in je zadovoljilo vse poslušalce, zato je bila debata kratka.

V četrtek, 20. avgusta 1936 je predaval profesor dr. Gogala Stanko, o temi:

»Vzgojiljivost in značaj.«

Predavatelj je v svojem predavanju na praktičnih primerih pojasnil težka vprašanja iz karakterologije, te najmlajše psihološke vede, s katero se mora baviti vsakdo, ki ima posla z oblikovanjem doraščajočega rodu.

Vzgojitelj ima pred seboj vzgojni smoter, ki pa ga gojenec doseže več ali manj po svoji vzgojiljivosti. Stopnja izobrazbe je odvisna od inteligentnosti gojenca.

Poznavanje značaja zahteva globoko psihološko izobrazbo in poglobitev v duševnost gojenca, da ga lahko razumemo in opredelimo.

Po tem, kako kdo pojave vsakdanjega življenja sprejema, nanje reagira in se odloča, označujemo navadno osebe z imenom, ki nam kaže njen značaj, kakor n. pr. junak, strahopetec, zajec, lažnik, dober človek, dobričina, lisjak, kača, pes, poštenjak, mož, baba, copata itd.

Splošno odobravanje je pokazalo, da je predavatelj osvetlil to težko vprašanje na način, da je bilo v vsem jasno.

V debati je bila izražena želja, da bi predavanje izšlo v posebni brošuri, v kateri bi predavatelj pokazal še kako se kažejo te oblike značaja pri šolskem otroku in pri našem slovenskem človeku, ker so to za učitelja nujno potrebna spoznanja, ki jih rabi dnevno pri svojem delu. (Dalje prih.)

nimiv problem za podrobno znanstveno študijo in analizo. Kdor se bo lotil tega običajno tako površno vzetega, tako omalovaževanega problema z vso resnostjo in znanstveno doslednostjo, bo z grozno presenečenostjo odkril vse tisto notranje razdejavanje in škodo, ki ga povzroča ta problem pri nas vseh. Ne bo se več čudil dejstvu, da tvorimo mi najmlajši v pretežni meri maso apatičnih in malodušnih čakalcev na službo, da smo mi najmlajši prenehali biti nositelji novega življenja. To ne velja samo za najmlajšo učiteljsko generacijo, takšna je danes skoraj vsa inteligentna mladina. Povsod vidite pomanjkanje solidnega, pozitivnega dela.

Tako je z nami, takšni smo! In zdaj se vprašamo z vso potrebno resnostjo: Ali ne bo takšno pasivno in apatično stanje postalo usodno za nas in za našo bodočnost? Ne bo li to usodno za naš narod, za slovensko kulturo?

Ali ni že skrajni čas, da se zavemo sami sebe in svoje življenjske naloge? Ali ni zadnji trenutek, da prenehamo biti pasivni gledalci v času sodobnosti, da prenehamo z našo resignacijo, z našim pesimizmom, polnim nevere, predsodkov, strahu, nezaupanja in bojazni?

Da, tovarišice in tovariši! Prišel je čas, da z našim Cankarjem zavpijemo: »Stran malodušnost, stran dvomi!« Prišel je čas, da presekamo z netvornim in brezplodnim čakanjem in individualističnim iskanjem službe s pomočjo vplivnih »stricev« in protekcijskih zvez. Da sami odstranimo našo zapostavljenost in izkoriščenost, bedo, negotovost in nestalnost, ki jo povzroča naše brezdelje in brezposelnost. Z organiziranim in skupnim nastopom bomo dosegli namestitve vseh naš. Predpogoj pa je, da postanemo vsi aktivni,

CENJENEMU UČITELJSTVU

sporočamo, da je došla za jesensko in zimsko sezijo ogromna izbira DAMSKEGA IN MOŠKEGA BLAGA v volni in bombažu. — Cenjeno učiteljstvo uživa pri trdki posebne plačilne ugodnosti.

A. ŽLENDER

LJUBLJANA
MESTNI TRG 22

Trdka je znana radi solidnosti in dobrih kvalitiet! Vzorci na zahtevo poštine prosto!

trdni in pripravljeni za skupne akcije v korist nas vseh.

Posebej velja ta poziv, ta klic, tovarišicam, brezposelnim učiteljicam, ki ste si s težkim trudom in dolgim študijem pridobile potrebno strokovno izobrazbo in pravico do poklicnega udejstvovanja, a ste danes najbolj neupoštevane in prezirane. Zato morate ve danes tembolj stremiti po sodelovanju pri skupnem delu za skupne interese.

P. Šol

Peš.

O najmlajši učiteljski generaciji

Vsi mi, ki nas je gospodarska kriza udarila z vso brutalno silo naravnost v obraz; vsi mi, ki smo se usposabljali za učiteljski poklic pet let, namesto štiri, vsi mi, ki nosimo zvečeno in prazno titulo »diplomiranih« učiteljev; vsi mi, ki nam je naša večletna brezposelnost z vsemi svojimi izkoriščanji in ogabnimi ponižanji ubila ves naš mladostni polet in ogenj ter nas razočarala nad življenjem in socialno pravico, tvorimo najmlajšo učiteljsko generacijo.

Nas je težko razumeti, prav lahko nas je soditi in obsoditi. Koliko starejših tovarišev nas res razume? Vsakdo, prav vsakdo, ki gleda na nas z očmi dobrega psihologa, ki se vživljuje v naš težki položaj, ki ima v sebi dovolj poštenja in dobre volje, nas lahko zelo dobro in pravilno razume.

Zakaj smo mi popolnoma drugačni od prejšnjih generacij? Zakaj? Zato, ker je gospodarski liberalizem z vsemi svojimi posledicami, s svetovno vojno in svetovno gospodarsko krizo, z vso svojo nezadovoljnostjo in brezposelnostjo in vsemi nepravilnostmi gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja bistveno in odločilno vplival na nas. Res je to močno vplivalo tudi na starejše tovariše, toda samo s to razliko, da so si oni svoj svetovni nazor, svoje politično prepričanje, svoje vodilne življenjske ideje izkristalizirali in svoj življenjski položaj utrdili več ali manj že prej, v malo bolj časih.

Mi smo se rodili in rasti v času, ko je mednarodni imperializem razvrednotil človeško življenje ter iz vsega sveta stvoril eno samo veliko človeško klavnico. Vsa naša otroška in mladostna leta so prešla v času razkranjanja in propadanja. Videli smo nasilja in nepravde v vseh mogočih oblikah. Vstopali smo v aktivno javno udejstvovanje in dobi, ko je vse javno in privatno življenje stalo pod znamenjem težke gospodarske krize, ki se še vedno stopnjuje in narašča. V teh razmerah smo hitro dozorili in zgodaj dozoreli. Nismo poznali poezij, romantike in ne sentimentalne mladostne zaljubljenosti.

Vse naše življenje je bilo in je še vedno ena sama dolga borba z duševnim in telesnim pomanjkanjem in bedo za životarjenje iz dneva v dan, od danes do jutri. Večina nas je brezposelnih. Nimamo potrebne eksistenčne varnosti, ne nujno potrebne notranjega miru. Ni to obsojanje nas samih, temveč le

težka, žalostna ugotovitev, poštena avtokritika. Večina nas mladih in najmlajših je duševno ubita. Mi smo v pretežni večini mladi hirajoči starčki. Apatični, brez usidranosti, brez jasnih nazorov, brez vere v bodočnost, brez upov in nad, brez volje za koncentracijo in za drobno, notranje delo. Mi nimamo stalnosti in ne sigurnosti. Ne moremo se usidriti in ne zavzeti pravični odnos do okolice in življenja. Dobro se zavedamo, da nismo zakrivilji tega mi, da so to le negativne posledice časa in razmer, v katerih še žal vedno živimo in da smo mi le nedolžne žrtve teh razmer.

Danes, ko vse drvi z filmsko naglico, ko vse dela z obupno hitrostjo, stojimo mi ob strani, v brezdelju, s prekrizanimi rokami. Naša strokovna sposobnost neplodno propada, naše duševne zmoglosti se v brezdelju in odrinjenosti ne morejo uveljaviti. Izven poklicnega udejstvovanja, brez sigurne in stalne eksistence se ne moremo razviti v močne izkristalizirane osebnosti. Zato ostajamo slabčki, malodušni, brez mladostne vztrajne borbenosti, polni obupa in resignacije.

Dobro vemo, da je nekdanja mladina bila drugačna, res mlada in res borbeno. Aktivno in odločno se je borila za nove ideje, za gesla francoske meščanske revolucije, za bratstvo, enakost in svobodo. Bila je prvoborilna resnica in demokracije. Ni poznala strahu in ne nepremagljivih ovir.

Nekdanja mladina je imela tudi sigurno eksistenco in sigurno bodočnost. Popolnoma avtomatsko je stopala na službena mesta in položaje, s katerih so se odmikali njeni predniki.

Mi, sodobna mladina, ne vršimo svojih dveh življenjskih funkcij. Ne prve, aktivno-borbeno, ker nimamo mladostnega zaleta, ne borbeno volje, ne velikih in jasnih smotrov. Mi tavamo v ozračju malomeščanskega malodušja in tonemo v pesimizmu in resignaciji.

Mi tudi ne izpolnjujemo druge pasivne funkcije življenja, ne zasedamo praznih poklicnih mest in položajev, vsaj ne kot celotna generacija. Večina nas živi v novih, izrednih razmerah skrajne izkoriščenosti in brezpravnosti.

Neurejene družabne in socialne razmere so nas ustvarile takšne kot smo. Naša »hiperprodukcija«, naša brezposelnost je kompliciran pojav v sodobni družbi. Naša brezposelnost je težka posledica anarhije ter zelo za-

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega koristi le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomaga gonja proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotno

Varčevanje

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobre in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar desavuirajo. Ravno to desavuiranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarskih težav. Le če se denar redno steka in oteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standart, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

J. E. Polák:

DVEMA ZA SPOMIN.

Prej ali slej prokletstvo vse zadene, ki užalili dušo so otroka, da sama zase v temno noč zajoka, ker ne zaveda krivde se nobene.

Krvnik naj strelja pšice vse strupene na njega le, ki v boli ne zastoka, čeprav mu v jezi zatrepeče roka, ki čuti v sebi sile še jeklene.

Herod nekoč preganjal je otroke, zato umiral on je na obroke, dokler poginil ni prepit od gnoja.

Resnica je, ki vedno še obstoja, da se krivica samo posojuje, in se z odstotki stotimi vračuje...

V Ljubljani, dne 11. septembra 1936.

— Praktični učiteljski izpiti na drž. učiteljski šoli v Ljubljani se bodo v oktobrskem roku začeli v petek 16. oktobra 1936 ob 8. uri dopoldne. Kandidatje naj svoje pravilno opremljene prošnje za priprave vlože uradnim putem pravočasno tako, da bodo vsaj do 10. oktobra v rokah izpitnega odbora, sami pa naj se zglasijo pol ure pred začetkom izpita v direktorjevi pisarni. Zakasnele prošnje kakor tudi zamudniki pridejo v poštev šele za prihodnji izpitni rok. Posebna obvestila kandidatom se ne bodo razpošiljala. Izpitni odbor.

— Praktični učiteljski izpiti bodo na državnem učiteljskem v Mariboru v šolskem letu 1936./1937. trikrat, in sicer: 6. novembra, 12. februarja in 16. aprila.

— Himen. Franjo Jandl, šol. upravitelj — Angela Jandl roj. Šaubah, pošt. uradnica, poročena. — Marija v Pušcavi, 30. VIII. 1936. — Čestitamo!

† Ludvik Černej

(† 25. VIII. 1936.)

Idealist vidi v interesih splošnosti nesebično tudi lastne, osebene. Če je tudi poln notranjih vrlin, če ga vodi imperativna volja v stremljenjih in delu, bo koristen član svojih zajednic. Zlasti če si je svoje mesto v življenju, svoj poklic v tem znamenju izbral sam po svojem zrelem notranjem glasu, ko je bil pretehtal in izbral svoje osebnostne težnje in sposobnosti vedoč, da se na nobenem drugem delovnem torišču ne bi mogel dajati tako zelo v celoti.

Tako je Ludvik Černej postal vzgojitelj in učitelj naroda. Iz kmečkega ljudstva je izšel in njemu je ostal zvest, ker je hotel in moral ostati zvest sebi. Kakor sebe ga je poznal, kakor sebi mu je hotel le dobro. In to je mogel v visoki meri in z vso nesebičnostjo baš kot učitelj. Iz tega uverjenja je zajemal svoje osebno zadovoljstvo, ki mu je spet bilo vrec novih plemenitih energij. Uspehi v delu so mu bili v notranje zadoščenje, iz tega so mu rasle nove sile, ob njih je rasel sam. V vsem ga je utrjevala še idealna lepa rod-binska sreča.

Videli smo ga učitelja, pozneje šolskega upravitelja v Grizah, v ponosni Savinjski dolini, kjer je med vzbujevanjem, stvarno mislečim, a srčno kakor življenjsko krepko zdravim narodom bil razumljen in ljubljen. Tu je v najvedrejšem razcvetu svoje moške dobe stal sredi ljudstva. Ves je izžareval vpliv široke, jasnovidne, polnokrvne, samosvoje

osebnosti, brez katere vzgojitelj ne more ustvarjati trajnih dobrin. Kot delavec iz ljubni, kot lastnik osebnih vrlin in tenkosluh psiholog je izlaha našel pot v sredino narodovega srca. Saj je stal na trdnih tleh, kjer se je srečeval s prirodnimi realističnim ljudstvom tudi kot kmetovalec, sadjar, čebelar, zadržnik.

Jugoslavija mu je po volji ljudstva in učiteljstva poverila mesto šolskega nadzornika za celjski okraj. Tu se je spet pokazal polnega moča, čeprav ga je pisarniško delo utrjalo. Učiteljstvu je bil sugestiv in avtoritativ vodnik, znal je v njem razplamtevali ljubezen do dela in ga bodriti k vedno novim podvigom, katerih uspešnost je stopnjeval tudi z vplivom preizkušenega, modernega šolskega metodika. Vselej pa je ljubezen do mladine označeval za ono sonce, pod katerim edini more učiteljevo delo biti plodonosno. S pozitivnim gledanjem na življenjske probleme je optimistično vplival. Bil je tovariš v vsem pomenu besede, mož koncij in naravnost, zaveden član učiteljskega občestva in njegove stanovske organizacije, tudi kot upokojenec do kraja sodelujoč.

Kot literata nam Ludvika Černeja razodevajo pesmi in črtice, kot pedagoga in metodika njegove razprave, tiskane in predavane, pa tudi sestava »Tretje čitanke« in računic po Lavtarju. V »Spominih«, ki jih je objavil »Popotnik«, je obilica klenega zrnja. Iz njih odseva visoko nadpovprečna osebnost človeka in pedagoga.

S svojim delom je postavljaj temelje pravičnemu razvoju in napredku novejšega slo-

venskega šolstva, saj je povsod izhajal iz pravih izhodišč: iz otroka, iz ljudstva, iz življenja. Zato bo zgodovina našega šolstva ohranila na častnem mestu zapisano njegovo ime, še posebej pa šolstvo ter učiteljstvo celjskega okraja.

Med Slovenci bo Ludvik Černej duhovno živel dalje v sadovih dela, ki mu gre zanje vsa iskrena hvaležnost.

Fran Roš.

† Tovarišu Ulriku Konjaru

Kakor hrasti padajo ti naši možje, drug za drugim odhajajo naši šolniki, naši učitelji: Petrovec, Černej, Konjar.

Tovariš Ulrik Konjar se je rodil 2. julija 1863 v Smledniku na Gorenjskem. Obiskoval je gimnazijo, nato izvršil učiteljske. Prvo njegovo službeno mesto je bila Mirna na Dolenjskem. Že leta 1888. je bil imenovan za stalnega učitelja v Motniku. Bil je torej prvi učitelj v starodavnem trgu Motniku. Kako žalosten je bil, ko so ga leta 1925. vpokljili — pač dober učitelj, vaje dela; ljubitelj mladine.

Kdor je poznal Konjarja, mi bo rad pritr-dil, da je bil on blag, dober, značilen učitelj, dober svetovalec, pripravljen pomagati povsod z odprtim srcem.

Družabnik je bil in da poudarim, najljubša mu je bila učiteljska družba. Vsak učitelj mu je bil brat, kojega se je razveselil,

razpravljaj z njim, obujal spomine na svojo službeno dobo; se spominjal kolegov, nadzornikov in drugih.

Motnik mu je bil najljubši kraj. Tu si je ustanovil svojo družino, tu je vzgajal svoje otroke, od tu so pohajali v mestne in visoke šole, tu sem so do zadnjega prihajali k njemu na počitnice. Ob 35letnici svojega službovanja je bil imenovan za častnega občana občine trga Motnika.

Vest o smrti tega moža je žalostno dirnila vsakega, kdor je bil le enkrat v svojem življenju v družbi ali na njegovem stanovanju in imel čast in priliko spoznati ga. V vsakem je vzbudilo spoštovanje do njega in zaupanje vanj.

Jesen je. Vsa njena lepota je tu; sonce, čist zrak, cvetja dovolj v vseh jesenskih barvah in jaz Vam pišem nekrolog, g. Konjar. Že nekaj časa smo pričakovali te turobne smrti, a ko je nastopila, nas je ranilo globoko v srca. Jeseni ste se pripravljali za pričetek pouka, ko ste bili še aktiven učitelj, jeseni so Vas upokojili, jesen je bila, ko ste me sprejeli na šoli kot prvonastavljeno učiteljico in jesen Vam je podarila večne počitnice, večni odmor — večni odhodi. Z jesenskim vetričem smo plakali mi vsi; Vaši učenci, tovariši, znanci, prijatelji ob Vaši nam predragi gomili.

V kraju svojega neumornega dela in svojega tako ljubljenega Motnika si je izbral Ulrik Konjar svoje zadnje počivališče.

Hribovšek Vida.

CLANOM IN PRIJATELJEM VODNIKOVE DRUŽBE.

S hitrimi koraki se bliža dan, ko bodo marljivi(e) poverjeniki(ce) zaključili(e) nabiranje članov za leto 1936. Dve knjigi sta že dotiskani, ostali dve sta v tisku. Uprava Vodnikove družbe si dovoljuje opozoriti vse lanske člane, ki dosedaj še niso obnovili članarine za leto 1936, naj jo obnove nemudoma pri poverjeniku(e) svojega okoliša, ali pa direktno pri družbeni upravi v Ljubljani, Knaflejeva ulica 5. Člani in prijatelji Vodnikove družbe, ne zamudite z odlašanjem obnove članarine ugodne prilike, ki vam jo nudi družba s svojim letošnjim književnim darom. Za 20 Din dobite v začetku meseca novembra 4 lepe, nadvse zanimive in poučne knjige: Vodnikovo pratio za leto 1937., bogato ilustrirano in pestr vsebine; Bevkovo povest Srebrniki, Ivan Albrehtovo povest iz kmečkega življenja Zarečani in življenjsko knjigo Josipa Daneša, priljubljene komika Ljubljanskega narodnega gledališča, Za vozom boginje Talije, Noben lanski član ne sme odpasti v letošnjem letu od Vodnikove družbe. Ne odlašajte s svojim pristopom k Vodnikovi družbi. Obnovite takoj članarino za leto 1936.

UCITELJI V PROSVETNI SOLI SKJ.

V dneh od 6. do 19. avgusta se je vršil v Beogradu prosvetni tečaj SKJ, katerega se je udeležilo 47 sokolskih prosvetnih delavcev iz skoro vseh sokolskih žup. Tudi ta tečaj je dokazal, da leži ogromni del vsega prosvetnega dela v Sokolstvu na ramenih učitelstva. Saj je bilo med udeleženci 29 učiteljev; od teh 23 osnovnošolski učitelji.

Tečaj pod vodstvom znanega prosvetarja br. dr. Vl. Belajčiča se je vršil v Studentskem domu, ki je zadružina našega viteškega kralja Aleksandra, in je bil organiziran na internatskem sistemu. Tečaj se je odlikoval po izredno dobri organizaciji in do potankosti izdelanem dnevnem redu, da so tečajniki v borih štirinajstih dneh mogli pridobiti maksimum praktičnega in teoretičnega znanja, potrebnega za sokolsko prosvetno delo med narodom. Med mnogobrojimi predavanji 21 predavatelja, naj navedem posebno za nas vzgojitelje važno predavanje br. dr. Maksa Kovačiča »Vzgoja sokolskega naraščaja«, br. Svetislava Lavrenčiča »Sokolstvo, dom in šola« in br. Ivana Lavrenčiča »Sokolska vzgoja dečev«.

Tečajniki so priredili tudi izlet na Oplenac, kjer so položili na grob blagopokojnega Viteškega kralja lep venec. Na povratku so počastili neznanega junaka na Avali.

Tečaj sokolske prosvetne šole je vsekar odlično uspel.

D. L.

— Jubilej dela. Tovarišica Ivanka Strašek, šol. upraviteljica na Sladki gori, slavi te dni 25 letnico nadvse uspešnega učiteljskega dela med narodom. Pred 25 leti jo je zanesla usoda kot novoimenovano učiteljico na Sladko goro, kjer se je z mladostno vneto posvetila najmlajšim. Tako so ji prirastli k srcu, da jim je ostala zvesta vseh 25 let ter se jim z nezmanjšano ljubeznijo posveča še danes: potrpežljiva, ljubezniva, materinsko dobra. Vsi, ki so od nje prejeli prvo učenost in okušali njeno ljubezen, se je še vedno s hvaležnostjo spominjajo. — Pa ne samo njeni najmlajši, tudi doraščajoča dekleta so njena skrb. Požrtvovalno jih je poučevala in gospodinjskih tečajih ter jih uvajala v kuharsko umetnost. — Kjerkoli jo ljudstvo potrebuje, povsod je na mestu: kot režiserka iger in kot igralka; povsod pomaga, svetuje, bodri. Še vedno najde dovolj časa poleg upraviteljskih poslov za potrebno in koristno delo med narodom. — Ob tem pomembnem jubileju ji iskreno čestitajo vsi ter želijo izvrstni tovarišici, nadvse vestni in dobri upraviteljici še mnogo plodnih let! — G. Č.

— Tovariši, tovarišice! Ob začetku šol. leta Vas prosimo, da se pri pouku zemljepisja poslužujete naših ročnih zemljevidov, ki vam znatno olajšajo pouk. Vašim šolarjem pa učenje. Učiteljski dom v Mariboru ima v zalogi zemljevide za vse učne stopnje. Zemljevide imajo v zalogi vse naše knjižarne in trgovine s papirjem.

— Računstvo brez računice v narodni šoli. V tisku so se pojavile nekatere napake, ki jih je treba popraviti. Zadnji odstavek na prvi strani je neupravitelj, ker je izostal pred njim tale odstavek: Računstvo pa je predmet, ki ne trpi polovičarstva. Ta je kakor $2 + 2 = 4$. Ali tako računstvo, da se bodo naučili učenci računati, ali pa pustimo računstvo pri miru. Na str. 24.: »v številnem obsegu nad (ne do) 1000«, na str. 36. zgoraj prečrtaj »ali 225«, na str. 37. stoji za »o vejica in drugič« $= o \times (ne +)$ 100. Je še par manjših, ki ne motijo posebno in jih lahko vsakdo sam popravi. — S.

PRIJATELJEM DOMAČE KNJIGE!

Jesen prihaja v deželo. Že se odpirajo vrata vseh šol, kamor vre mladež črpat naukov, iz katerih si bo pozneje kovala življenje. Dopusti so porabljeni, lepo je bilo. Dovolj smo užili miru, sonca, prekrasne narave. Zdaj se vračamo k delu. Tisti pa, ki so poleti znoljili naša polja in travnike, bodo kmalu pričeli počivati. Dan se krči, sprehodi nas že ne mikajo več tako. Saj je kar prijetno doma, po dnevnem poslu, pri lepi knjigi, ki nas spremlja v daljne svetove in nam odkriva zanimive usode in dogodke...

Toda kaj, ko sem knjige, ki jih imam doma, že vse prečital. Treba bo novih, novih. Ko bi le ne bile tako drage — vzdihujejo. Pa si pri tem pozabil, da bo že sredi prihodnjega meseca Vodnikova družba pričela razpošiljati svoj letošnji književni dar — štiri krasne knjige za borih 20 Din.: Vodnikovo

pratio, Albrehtovo povest: Zarečani, Bevk: Srebrniki in Daneš-Gradiš: Za vozom boginje Talije.

Ali si že plačal svojemu poverjeniku članarino? Če je nisi, ne odlašaj, še je čas! Treba pa je pohiteti, da se ti ne bo zgodilo kakor mnogim lani, ki zaradi omejene naklade knjig Vodnikove družbe niso mogli dobiti nič več, ker so se prepozno odločili.

Osebnne zadeve

—i Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni: Po prošnji: Ambrožič B. Angela iz Vel. Polane v Dol. Lendavo, Andoljšek Ivan iz Škrilja v Dobropolje (Kočevje). Ankele-Mokorel Florjana iz Sv. Miklavža na Videm. Antleje-Lovrenčič Marija iz Sv. Lenarta v Store. Arko A. Stefanija iz Zgornje Radgona v St. Rupert. Babič A. Filip iz Bučke na Kal. Babnik I. Ivan iz Raven v Jarenino. Bahnik Hermina iz Raven v Jarenino. Bajlec Ivan iz Zg. Sv. Kungote v Bogojino. Bajlec Matilda iz Sv. Vida v Bogojino. Beljan Marija iz Kupšincev v Preloko. Beloglavec Maks in Beloglavec Draga iz Remšnika v St. Vid. Berce Vladimir iz Koprivna na Trebelno. Berce Ljuboslava iz Šmarja v Križevce. Bertonec Terezija iz Gor. Lakoša v Boh. Belo. Bidovec Martina iz Lemberga v Primskovo. Blatnik Angela iz Toplice v Šmarje. Blažič Andrej iz Bakovcev v Dol. Nemško vas. Bobič Verena iz Kropa v Zgor. Polskavo. Bolha Roza iz Preloke v Mokronog. Bratkovič Marija iz St. Janža v Leskovec. Bratuš J. Maria iz Gor. Rečice v Konjice. Bregant Albert iz Nerapelj v Ribno. Bregant Sonja iz Nerapelj v Ribno. Cedilnik Marija iz Čemšenika v Blagovico. Cejan Nada iz Vučje vasi v Zg. Sv. Kungoto. Česnik Marija iz Gor. Rečice v Polhov Gradec. Čremožnik Marija iz Vurberga k Sv. Martinu. Dacar Melhior iz Olševka v Mošnje. Dittrich Marija iz Bakovcev v Mursko Soboto. Dolenc Ana iz St. Ožbolta v Dob. Dolenc Stanislav iz Gor. Lendave v Staro Lipo. Dolšak Marija iz Zibike v Rogatec. Drofenik Eliza iz Sv. Lovrenca v Šmarjeto. Erniša Josip iz Prosenjakovcev v Moščance. Ferencak Franciška iz St. Ilja v Šmarje. Ferik Ivan iz St. Jurja v Limbuš. Ferik Leopoldina iz St. Jurja v Limbuš. Fister Pavla iz Loškega potoka v Cerklje. Gaber Ana iz St. Vida na Vrhniko. Goleš Elizabeta iz Pristave v Šmarjeto. Gombač Franja iz Polhovnega Gradca na Brezovico. Gruđen Marija iz Lipovcev k Sv. Joštu. Hrašć Natalija iz Makol v Blagovico. Hrovat Hermina iz Sv. Lenarta v Zagorje. Jagodič Vida iz Ršavcev k Sv. Petru. Jaklič Ana iz Kapele v Spodnjo Slivnico. Jamnik Ivana iz Javorja v Karlovcu. Jandl Franc iz Zagorčevca v Studenice. Jegljič Olga iz Bukovice v Selce. Jerše Gabriela iz Globodola v Žužemberk. Jesih Danica iz Trebelna v Kostanjevico. Jezeršek Ana iz Sv. Trojice v Komendo. Jezeršek Ivan iz Sv. Trojice v Komendo. Jovan Aleksandra iz Zameškega v St. Peter. Jurčec Milena iz Sv. Katarine v Birčno vas. Juršič Berta iz Svečine k Devici v Brezju. Keber Cecilija iz Kostanjevice v Vel. Kostreznico. Kelenc Veronika iz Razbora v Srednjo Bistrico. Keržan Ivan iz Stare Oselice v Tuhinju. Kmecl Edmund iz Dobovca v Sv. Jurij pod Kumom. Kmecl Božena iz Dobovca v Sv. Jurij pod Kumom. Kmetec Jožef iz Prevorja k Sv. Marjeti. Knafelje Alojzij iz Markovcev v Veliko Nedeljo. Kocbek Jožef iz Šafarskega v Vučjo vas. Kocbek Jožefa iz Šafarskega v Vučjo vas. Koce Vilma iz Starega trga v Mengeš. Kocuvan Adolf iz Sv. Benedikta v St. Andraž. Kolar Angela iz Stopere v Gozd. Kodrič Leopoldina iz Sv. Marjete v Hajdino. Kolar Franc in Kolar Marija iz Rečice v Ljubno. Korban Anton iz Dragatua v Sv. Lovrenc. Kordiš Matilda iz Drage v Javorniški Rovt. Korečan Lovro iz Šmihela v Rateče. Košorok Josip iz Blok v Globoko. Košorok Zora iz Velike Kostreznice v Globoko. Kotnik Bogdana iz Petrovč v Rečico. Kotnik Franc iz Vel. Nedelje v Maribor. Kotnik Zorko iz Petrovč v Rečico. Kozelj Alojzij iz Jurklostra k Sv. Marjeti. Kramar Franc iz Blance v Trbovlje-Vode. Kranjšček Marija iz Zic v Strukovce. Križman Angela iz Dol. Bistrice v Križevce. Križman Jože iz Dol. Bistrice v Križevce. Kržišnik Angela iz Pišec v Žiri. Kuharič Martin iz Ovcjaka v Trboje. Kulović Terezija iz Dobja v Valtovas. Kunaver Marija iz Odrancev v Senčur. Lampič Stanko iz Vrat na Jesenice. Lovrač Bogomila iz Jurklostra v Izlake. Lazar Pavla iz St. Jurja v Tomišelju. Leskovec Ana iz Jevnice v Polhov Gradec. Lesnik Marjeta iz Sv. Jošta v Lipovec. Levstik Ljudmila iz Turja v Struge. Ljubič Barica iz Dragatua v Mirno peč. Lončar Angela iz Kočevske reke v Zirečko vas. Malinger Milena iz Gančan v Stopiče. Marolt Urban Antonija iz Senovega v Preserje. Meško Jakob iz Trdkove v St. Rupert. Meško Marija iz Trdkove v St. Rupert. Metelin Vera iz Kala v Reko. Mežan Irma iz Sv. Ane v Novo mesto. Mihelič Edvard iz Vrh pri Sv. Treh kraljih k Sv. Vidu. Milković Adam iz Sel v Homec. Milovanović Nada iz Zg. Polskave v Studence. Modic Helena iz Smuke na Trebelno. Mohorko Josip iz Ojstričice v Šafarsko. Ostroveršnik Feliks iz Birčne vasi v Središče. Pahor Ljudmila iz Gor. Radgona v Gornji grad. Pavletič Julij iz Majšperga v Hajdino. Penko Pavla iz Dragatua v Črnomelj. Perčič Antonija iz Sv. Petra na Vransko. Petek Andrej iz Gore v Dolenjo vas. Petelin Marija iz Roba v Ribnico. Pipp Anton iz Sv. Duha v Zetale. Pipp Bogomila iz Griblja v Zetale. Podboj Sabina iz Prežgana na Rakek. Pogačnik Stanislav iz Loga Zaplane v Hrastnik. Pohar Sonja iz Marenberga v Šmarje. Potočnik Irma iz Čepelj v Negovo. Potočnik Sonja iz Vitanja v Laško. Povodenič Marija iz Tišine v Podbico. Povšnar Angela iz St. Jerneja v Vitanje. Požar Hilda iz Serdvice k Sv. Lovrencu. Požeg Marija iz St. Vida v Ziče. Prah Karel iz St. Janža v Vurberg.

Letos bodo Vodnikove knjige izšle točno! Sredi oktobra se bo njih veletok že razlil po naši zemlji. Zato brž poravnaj članarino, da ti potem ne bo žal, ko boš moral ostati brez knjig, če si tudi že vsa leta navdušen Vodnikovec! Ne zamudi štirih lepih, odlično ilustriranih knjig za 20 Din! Knjižoljubci vseh naših mest, trgov, vasi in sel združite se! Vodnikova družba kliče!

Praprotnik Anton iz Šmarja v St. Vid. Preškar Dragotina iz Vel. Podloga v Mirno peč. Pretnar Ana iz Kapele v Šmarjeto. Rak Evgenija iz Reke v St. Ožbolt. Ravbar Hinko iz Zamostja v St. Jurij. Ravbar Marija iz Zamostja v St. Junij. Rojko Marija iz Izankovcev na Muto. Roš Franciška iz Moščancev v Vel. Dolino. Roth Zdenka iz Semeča v Talčji vrh. Rutter Ivan iz Skorna v Kotlje. Seliškar Marija iz Dobljč v Stari trg. Senegačnik Adolf iz Javorjev v Šmartno. Seneković Alojzij iz St. Jerneja v Vrata. Serajnik Ivan iz Sladkega vrha na Jezersko. Soban Marija iz Podbrezja v Šmarje. Sosič Albina iz Kala k Sv. Marku. Spazzapan Berta iz Podlomka v Zabnico. Sreš Martin iz Tišine v Izakovce. Sterger Ana iz Radgona v Pobrežje. Sudar Gabriela iz Slivnice k Sv. Lenartu. Suhadolnik Vida iz St. Ilja v Toplice. Svetlič Daromil iz Marija Reke v Zali log. Šauli Andrej iz Predanovcev v Sv. Križ. Šetina Danica iz Peč v Dobljč. Škerlj Jožica iz Maverlena v Metliko. Skuli Edvard iz Pilštanja v Zg. Pirniče. Soukal Magda iz Zetal v Čerknico. Špendl Avgust iz Pinc v St. Jurij. Štrukelj Andrej iz Podblice na Videm. Štrukelj Vida iz Polhovnega Gradca v Šmartno. Tavčar Marija iz Rakitne v Borovnico. Tauželj Josip iz Zavrca v Fram. Tereščenko Kristina iz Maverlena v Indijjo. Tomažič Ljudmila iz Šmarja na Ježico. Torelli Ana iz Stopare v Ljubno. Urbinc Ana iz Buč v Izlake. Urleb Neža iz Kaplje v Ponikvo. Vahčić Nada iz Vidma v Zagorje. Valenčak Anton iz Bele Vode v Ravne. Vaupot Viktor iz Starega Loga v St. Ilj. Vehovec Marjeta iz Žužemberka v Zagradec. Verderber Justina iz Studenice v Liboje. Vidmar Miroslav iz Gor. Radgona v Marenberg. Virnik Milena iz Senčurja v Vele-sovo. Višenjak Marija iz Sv. Lovrenca v Dornovo. Vodeb Vera iz Dobriča v Vel. Gaber. Vokač Valerija iz Zvenavlj v Šmartno. Vollmayer Karel iz Mute v Vuzenico. Vondina Elizabeta iz Sv. Jošta v Tomišelju. Vrečko Miroslav iz Strukovcev v Pečarovce. Vunderl Neža iz Cvena v Nereplje. Wagner Ljudmila iz Devica Mar. v Polju v Ljubljano. Zabret Franciška iz Polja v Podbrežje. Zadek Bogomir iz Telč v Dob. Zalokar Ljudmila iz Hinj v Veliki Gaber. Zeilhofer Olga iz Limbuša v Cven. Zupančič Gabriela iz Dupelj v Tržič. Žnuderl Kristina iz Vel. Trna v Rajhenburg.

—i Z odlokom ministrstva prosvete so premeščeni: Po potrebi službe: Bajec Janko

iz Dola v Javorje (Litija). Belec Zorana iz Križevcev v Šafarsko (Ljutomer). Bahovec Marjeta iz Žužemberka v Zagradec. Čebulj Darinka iz Mokronoga (Krško) v Hinje (Novo mesto). Čuk Ladislav iz Grosuplja (Ljubljana okolica) v Loški potok (Kočevje). Ferjan Milan iz Murske Sobotne v Remšnik (Prevalje). Gobec Radovan iz Laškega v Henino (Laško). Hauptman Zora iz Ljubljane (Ljubljana mesto) v Dragatua (Črnomelj). Hribernik Franc iz Jarenine (Maribor levi breg) na Sladki vrh (Maribor levi breg). Juvane Rada iz Ribnice v Koprivnik (Kočevje). Klavara Adolf iz Kranja v Zgornjo Dolino (Kranj). Klemenčič Milan iz Maribora k Sv. Marku (Ptuj). Kodela Ana iz Teharjev v Damlje (Celje). Koman Marija iz Kostanjevice (Krško) v Čepelje (Črnomelj). Kosar Božena iz Vitanja k Sv. Florijanu (Konjice). Križman Ana iz Sele v Bukovico (Škofja Loka). Lorbek Maksa iz Marije Snežne (Maribor levi breg) v Zvenavlj (Murska Sobota). Lužnik Franc iz Marije Snežne (Maribor levi breg) v Trdkovo (Murska Sobota). Marčelja Oskar iz Brežic v Pobjednik v savsko banovino. Miselj Marija iz Prečne (Novo mesto) v Trboje (Kranj). Perhace Silvo iz Iga (Ljubljana okolica) na Goro (Kočevje). Perko Franc iz Stor (Celje) v Prevorje (Šmarje). Polak Marija iz Ljubljane v Celje. Prelog Mihael iz Celja v Svetino (Celje). Puc Marija iz Ribnice v Rob (Kočevje). Rape Zora iz Rečice (Ljubljana okolica) v St. Gotard (Kamnik). Roje Josip iz Šmarja v Žusem (Šmarje). Slokar Emilija iz Bogojine (Dol. Lendava) v Trdkovo (Murska Sobota). Slokar Rastislav iz Bogojine (Dol. Lendava) v Trdkovo (Murska Sobota). Stanič Ernest iz Dobropolja v Sodražico (Kočevje). Stante Jurij iz Šmarja v Prevorje (Šmarje). Strgar Eleonora iz Šmarja v Stoparce (Šmarje). Slibar Amalija iz Koroške Bele (Radovljica) v Podlonk (Škofja Loka). Špirič Vera iz Stare Lipe (Črnomelj) v Drago v savski banovini. Tauffer Vencleslav iz Litije na Dole (Litija). Urbančič Branko iz Ribnice v Koprivnik (Kočevje). Venturini Oskar iz Doba v Čemšenik (Kamnik). Završnik Ferdinand iz Mengša (Kamnik) na St. Urško goro (Kranj). Zalohar Ciril iz Cerklj (Kranj) v St. Lenard (Škofja Loka). Znidarski Marija iz Šmihela v Skorno (Gornji grad). Žener Vilko iz Senovega v Bizelsko.

—i Premeščeni so po potrebi službe učitelji in učiteljice: Alojz Zupanc iz Skocijana pri Turjaku v Staro cerkev. Valerija Zupanc iz Skocijana pri Turjaku v Staro cerkev. Josip Tratar iz Trebnjega v Borovce. Štefan Trobiš iz Komende v Stari log. Draga Trobiš iz Komende v Stari log. Ivan Höglar iz Mozlja v Mokronog. Josip Sigmund iz Stare cerkve v Dolenjo vas. Alojzij Tscherniz iz Borovca v kočevskem okraju v St. Jurij pri Grosupljah. Ciril Dekval iz Dvora v Mozelj. Anton Krišche iz Starega loga v Skocijan pri Turjaku. Roza Krišche iz Starega loga v Skocijan pri Turjaku. Roza Meditz iz Koprivnika v Cerklje. Julija Prestor z Ježice v Koprivnik.

Cisti

o učitelstvu, šoli, prosveti in JUU

—i Iz Slovenčevega uvodnika: »Vedno smo stali na stališču, da se kot povračilo krivice ne sme delati nova krivica.« (»Slovenec« 13. IX.)

—i Premeščenega učitelstva poimenski seznam prinaša »Politika« od 13. t. m. Iz tega seznama je razvidno, da je bilo te dni premeščenih:

Banovine	po prošnji	po služb. potrebi
vardarska banovina	32	12
drinska banovina	36	17
zetska banovina	25	16
dunavska banovina	48	12
moravska banovina	11	0
vrbska banovina	94	11
savska banovina	35	13
primorska banovina	36	3
dravska banovina	184	43

—i Gorenjska zahteva kmetijsko šolo. Tozadeven članek prinaša list »Na mejah« z dne 15. IX.

—i Premestitev, napredovanja in imenovanja profesorjev. Predsednik glavne uprave profsorskega društva je izjavil na sestanku v Ljubljani, da bo napredovalo 100 profesorjev, nastavljenih bo okoli 200 suplentov, od teh 30 v Sloveniji. Premestitev iz političnih razlogov ne bo. (»Slovenec« 14. IX.)

—i 800 avstrijskih učiteljev je končalo te dni tečaj za predvojaško vzgojo na Dunaju in bodo takoj začeli organizirati pripravljeno vojaško vzgojo v avstrijskih osnovnih šolah, in to na najširši podlagi. (»Slovenski dom« 14. IX.)

—i Na mariborskih osnovnih šolah se je vpisalo letos 2145 učencev, in sicer 1060 dečkov in 1085 deklic. (»Slovenec« 12. IX.)

—i Na Koroškem so našli l. 1910. še 26.700 Slovencev, l. 1923. — 37.226 in l. 1934. samo še 26.700. (»Slovenec« 12. IX.)

—i V ljubljanski gluhošolnici, ki je bila sezidana za 50 otrok, jih je že 111. Letos bodo morali zopet mnogo prošelj za sprejem odditi, ker ni prostora. (»Slovenec« 12. IX.)

—i Kmetje in srednja šola. »Kmetijski list« od 9. IX. piše: Vrata naših šol se odpirajo. Naloga kmetijskega pokreta je, poskrbeti da vstopi v najkrajšem času skozi ta vrata čim več kmetijskih sinov. Drugače sami podaljšujemo obupni položaj slovenskega podeželja.

—i Anketo o šoli prinaša 9. štev. »Žene in doma«. Odgovori staršev na anketo soglašajo v tem, da so otroci preobremenjeni in da se morajo preveč učiti. Nov učni načrt

naj bi bil dobro premišljen. Načrti naj bi se ne menjavali prepogosto. Uvede naj se zakon o stalnosti profesorjev in učiteljev.

—i Preosnova višjih pedagoških šol. Pedagoške šole se razdele v 3 odseke, in sicer v odsek za pripravo učiteljev meščanskih šol, v odsek za pripravo učiteljev šol za pohabljenost deco in v odsek za pripravo šolskih nadzornikov. V vsakem odseku traja pouk 2 leti. Kot slušatelji se sprejmejo kandidati po natečaju.

—i Nemška knjiga o koroških Slovencih. Theodor Veiter je izdal knjigo »Die slovenische Volksgruppe in Kärnten«, kjer priznava, da so se Slovencem doslej godile krivice in se še godijo. Nemško šolstvo, da je pospeševalo germanizacijo. Avtor priznava, da sploh ni nobene prave slovenske šole na Koroškem in da koroška vlada ni dovoljevala privatnih šol in da ni nastavila po vojni nobene slovenske učitelja. (Po »Slovenec« od 10. IX.)

—i Iz glavne skupščine CMD v Mariboru: Podružnice je 111 z 10.000 člani. Za Božič je bilo obdarovanih 76 šol na meji. Dohodki 627.130,03 Din, stroški 608.817,94 Din. Imovina ob koncu l. 1935. je znašala 3.050.484,11 Din. Ustanovljen je bil fond »Kočevski dinar«, namenjen za posebno narodno obrambno delo na Kočevskem. (»Jutro« 9. IX.)

—i Vprašanje učnih moči še ni urejeno kot še nikdar od začetku šolskega leta. Tako še niso rešene razne nastavitve, premestitve, dodelitve, ki so največja ovira za reden pouk, pa tudi za uspeh ob koncu leta. Dokler naša prosvetna uprava ne bo dosegla tega, da bi mogla preko dvemesečnih počitnic urediti osebne in upravne zadeve na svojem področju, tako dolgo ne bomo smeli govoriti o redu, ki naj vlada zlasti v prosveti. Tako pravi uvodnik »Slovenca« od 10. IX. V nadaljnjem se zavzema za popravilo krivic, ki da so jih izvršili prejšnji režimi in šele potem za čisto depolitizacijo prosvetne politike, ki da je nujno potrebna za vestno in redno delo šolnikov.

—i Iz skupščine Narodne odbrane: Osrednji odbor se je dotaknil tudi vprašanja nedavnih premestitev, ki so tako težko zadele naše nacionalno učitelstvo. (»Jutro« 7. IX.)

—i Ljudske šole v oskrbi banovine. Službene novice od 10. IX. objavljajo uredbo o vzdrževanju ljudskih šol, po kateri se prenaša vzdrževanje teh šol od občin na banovine. Tudi učiteljske stanarine bo plačevala banovina. Uredba je stopila v veljavo z 10. IX.